

Mangfoldige minner. Innledning 16.02.2008

Velkommen til åpningsseminaret for prosjektet Mangfoldige minner, som er et samarbeid mellom Norsk folkeminnelag, Landslaget for lokalhistorie og Norsk lokalhistorisk institutt. Noen av dere lurer kanskje på hvor det ble av prosjektet Utenfra – innenfor?, som vi opprinnelig kalt oss. Vi valgte rett og slett å endre navn, primært fordi uttrykket ”Utenfra – innenfor”? (med spørsmålsteget etter seg) ga et inntrykk av et prosjektet hadde en overordnet problemstilling som det søkte å besvare. Vår intensjon er imidlertid en annen: Vi ønsker å samle inn minner om nyinnvandringen til Norge, innvandringen etter ca. 1945. Vårt prosjekt er et praktisk og konkret kulturvernprosjekt, mer enn et teoretisk-vitenskapelig prosjekt. Det ligger til en viss grad i forlengelsen av prosjektet Norsk i går, i dag, i morgen?”, som Norsk folkemuseum og IKM gjennomførte – og som Kristin Gaukstad vil fortelle litt om senere i dag.

Vårt prosjekt startet som to ideskisser i fjor vår, fra henholdsvis folkeminnelaget og fra NLI. Begge ble sendt til Bente Guro Møller, som så samarbeidspotensialet – og koblet oss sammen. Bente har dermed vært prosjektets ”gudmor”, noe hun selv kan fortelle mer om. Senere kom Landslaget med og vi etablerte kontakt med Norsk Kulturråd, som oppfordret oss til å søke midler til prosjektet og som gjennom hele prosessen har vært en god og konstruktiv samtalepartner. Både Norsk Kulturråd og stiftelsen Fritt Ord, har støttet prosjektet.

Som jeg nevnte, er det *tre* samarbeidspartnere i prosjektet – Norsk folkeminnelag, Landslaget for lokalhistorie og Norsk lokalhistorisk institutt. Likevel kan vi si at prosjektet har *to* hovedinnfallsvinkler til minneinnsamlingene – én folkløristisk og én lokalhistorisk. Ida Vedeld vil snart redegjøre nærmere for folkeminnelagets engasjement. Jeg skal si litt om de *lokalhistoriske* aktørenes.

Når NLI og Landslaget for lokalhistorie har vært med å ta initiativet til ”Mangfoldige minner”, så er det selvsagt rent elementært fordi vi synes Mangfoldsåret er et spennende tiltak. Bortsett fra det er det særlig *tre* intensjoner vi har ønsket å realisere. For det første: Norsk lokalhistorie har fra ulike hold – og sannsynligvis med rette – blitt oppfattet slik at den har et *lukket* syn på lokalsamfunnet – på stedet – og et syn som innebærer at det er *bofasthet* som er det normale. Mobilitet. Migrasjon er en anomali. Og migranter er noe annenrangs, for å sett det på spissen – slik for eksempel Knut Kjeldstadli har gjort. På det teoretisk-metodiske

plan er det blitt hevdet at lokalhistorien primært er opptatt av å analysere og forklare lokalsamfunnets historie ved å gripe til *indre årsaker*, ved gjennomført bruk av *metodologisk lokalisme*, som det heter litt nedsettende – eller på lokalsamfunnets *egne* premisser, som det heter med et hedersord. Gjennom dette prosjektet ønsker vi å løse opp og problematisere denne analysemetoden. Åpne stedet for andre steder. Fjerne steder. Men steder som det likevel på en eller annen måte henger sammen med.

Det er det ene. Det andre vi har ønsket å oppnå gjennom prosjektet er å finne fram til spørsmålsstillinger som kan skape *dialog* – dialog mellom migrantmiljøer og miljøer som på en eller annen måte forvalter den etablerte forståelsen av stedet. Vi har tenkt oss at migranters opplevelse av stedet, kan være et faglig fokus som er egnet for dialog. Vi forestiller oss at *møtet* med stedet – naturen, kulturen, miljøet, menneskene – kan være spennende for migranter *å fortelle om* – og spennende, kanskje utfordrende, for etablerte miljøer *å høre om*.

En tredje intensjon ligger i forlengelsen av dette: NLI og Landslaget har spesielt ønsket å utfordre *historielagene* i Norge til å være med på dette – men selvsagt også andre organisasjoner som på en eller annen måte er med på å forvalte den *etablerte* stedsforståelsen, som lokalbibliotek og museer. Men naturlig nok ligger historielagene oss nærmest. Det er omtrent 600 historielag i Norge. De har nesten 100 000 medlemmer. Og mer enn noen organisasjon forvalter historielaget lokalsamfunnets etablerte oppfatning av seg selv som historisk betinget samfunn og *identitetsfelleskap*. Dessuten har Landslaget for lokalhistorie i sin *strategiplan* oppfordret historielagene til å gjøre migrasjon til et tema for sin virksomhet. Her står det blant annet: "... det er ikke lenger så enkelt som før å trekke skarpe grenser mellom by og land, verken i fysisk forstand eller i levemåter. Menneskene er heller ikke lenger så bofaste som før, de flytter både over landegrensene og innenfor landets grenser. Enkelte snakker om at en "globalisering" finner sted og at tilknytningen til lokalsamfunnet og stedet ikke lenger betyr så mye som før for det enkelte menneske."

Mon det! Vi tror stedet fortsatt er viktig – og at dette prosjektet skal kaste lys over de mange meninger et sted kan ha.